

معرفی طرح تحقیقاتی بررسی سطح سازگاری و نظام ارزشی خواهران شاغل*

اشاره

این تحقیق با هدف تعیین سطح سازگاری و نظام ارزشی زنان شاغل صورت گرفته است و درصدد تعیین سطح سازگاری در خانه، سازگاری بهداشتی، سازگاری اجتماعی، سازگاری عاطفی و سازگاری شغلی و تعیین ترجیحاها و شدت جهت گیری ارزشی در ارزشهای فردی، خانوادگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، هنری، علمی، دینی، ملی و جهانی است.

روش تحقیق

برای تعیین نمونه، از بین استانهای کشور ۱۰ استان (آذربایجان شرقی، اصفهان، خراسان رضوی، کردستان، خوزستان، سیستان و بلوچستان، فارس، کرمانشاه، گیلان و تهران)، به صورت تصادفی انتخاب گردید، سپس بر حسب تعداد خواهران شاغل در هر یک از استانهای مذکور، ۶۶۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. افراد نمونه مورد بررسی، پرسشنامه سازگاری، پرسشنامه نظام ارزشی و پرسشنامه مشخصات فردی، خانوادگی را تکمیل کردند. داده‌های بدست آمده با روشهای آماری t و تحلیل واریانس (ANOVA) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

* این تحقیق در مرکز مطالعات و تحقیقات زنان سپاه به سرپرستی دکتر علی فتحی آشتیانی با همکاری خواهران سرکار خانم ها : فاطمه سوری، طاهره الهی، هاله آزرمی، زهرا کاتب، فاطمه ریسی و آقای روح ا... خالقی انجام شده است.

نتایج تحقیق

میانگین سن گروه مورد مطالعه ۳۵/۳۰ سال و انحراف معیار آن ۵/۸۹ سال است. ۸۰/۲ درصد متاهل و ۱۸/۸ درصد مجرد و ۱/۱ درصد مطلقه، بعلاوه همسر ۲/۵ درصد از افراد مورد مطالعه، ازدواج مجدد داشتند. ۳۲/۲ درصد دیپلمه، ۱۶ درصد فوق دیپلم و ۳۸/۴ درصد لیسانس داشتند. ۹۰/۲ درصد رسمی، ۷/۸ درصد پیمانی و ۲ درصد خرید خدمت سازمان بودند. سابقه خدمت: ۱۸/۳ درصد ۵ سال و کمتر، ۴۸/۳ درصد بین ۶ تا ۱۵ سال و سابقه ۳۳/۴ درصد بیشتر از ۱۵ سال بود. سطح درآمد ۲/۴ درصد خیلی خوب، ۳۷/۹ درصد خوب، ۵۱/۹ درصد متوسط، ۷/۱ درصد کم و ۰/۸ درصد خیلی کم بود. وضعیت مسکن ۴۲/۹ درصد شخصی، ۳۱/۳ درصد استیجاری، ۱۹/۵ درصد منزل پدری و ۶ درصد سازمانی بود.

همچنین این تحقیق نشان داد سازگاری در خانه، در افراد با سابقه خدمت بیشتر از ۱۵ سال، بطور معناداری بیشتر از افراد با سابقه کمتر از ۵ سال و سازگاری عاطفی و شغلی آنها بیشتر از افراد با سابقه بین ۶ تا ۱۵ سال بود. سازگاری بهداشتی در افراد با سابقه خدمت کمتر از ۵ سال بیشتر از افراد با سابقه بین ۶ تا ۱۵ سال بود. گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ترجیحات ارزشی در کل نمونه به ترتیب عبارت بودند از: ارزشهای مذهبی، ملی، اجتماعی، خانوادگی، علمی، اقتصادی، هنری، فردی، سیاسی و جهانی. مقایسه ترجیحات ارزشی بین گروه های مورد مطالعه نشان داد که میزان ارزش اقتصادی گروه با سابقه بین ۶ تا ۱۵ سال به طور معناداری بیشتر از میزان آن در گروه با سابقه بیشتر از ۱۵ سال بود و میزان ارزش ملی گروه با سابقه کمتر به طور معناداری بیشتر از میزان آن در گروه با سابقه ۶ تا ۱۵ سال بود.

شدت جهت گیری ارزشی در کل نمونه به ترتیب عبارت بود از: ارزشهای خانوادگی، مذهبی، ملی، اجتماعی، علمی، فردی، اقتصادی، هنری، سیاسی، و جهانی. شدت جهت گیری ارزشی در گروه‌های مورد مطالعه بیانگر تفاوت در ارزش مذهبی بود، بدین معنا که شدت جهت گیری ارزش مذهبی در گروه با سابقه خدمت ۱۵ سال به بالا، بیشتر از شدت آن در گروه با سابقه خدمت ۶ تا ۱۵ سال بود.

نتایج بدست آمده از بررسی سطح سازگاری و سن نشان داد، میزان سازگاری بهداشتی در گروه سنی ۲۹ سال و کمتر، بیشتر از گروه‌های سنی تا ۳۹ و ۴۰ سال و بیشتر بود و میزان سازگاری عاطفی در گروه با سنی ۴۰ سال و بالاتر بیشتر از گروه‌های سنی ۲۹ سال و کمتر و گروه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال بود. میزان سازگاری به طور کلی در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر، بیشتر از گروه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال بود ولی تفاوتی با ۲۹ سال و کمتر نداشت.

ترجیحات ارزشی در کل نمونه بر حسب سن، عبارت بود از: ارزشهای مذهبی، ملی، اجتماعی، خانوادگی، علمی، اقتصادی، هنری، فردی، سیاسی و جهانی. مقایسه گروه‌های مورد مطالعه از نظر سن نشان داد، تفاوت معناداری از نظر ترجیحات اقتصادی و سیاسی وجود دارد. ترجیح ارزش اقتصادی در گروه سنی ۴۰ سال و بالاتر، کمتر از ترجیح آن در گروه‌های سنی ۲۹ سال و کمتر و گروه سنی ۳۰ تا ۳۹ سال بود. همچنین ترجیح ارزش سیاسی در این گروه، بیشتر از ترجیح آن در گروه سنی تا ۳۹ سال بود.

مقایسه شدت جهت گیری ارزشی در گروه‌های مورد مطالعه بیانگر تفاوت معنادار در ارزشهای سیاسی، اجتماعی، مذهبی، و جهانی بود. جهت گیری سیاسی، اجتماعی و مذهبی گروه سنی ۴۰ سال و بیشتر، شدیدتر از گروه سنی

۳۰ تا ۳۹ سال بود و جهت گیری سیاسی و جهانی گروه سنی ۴۰ سال و بیشتر، شدیدتر از گروه سنی ۲۹ سال و کمتر بود.

نتایج بدست آمده از نظر تأهل بیانگر آن بود که سازگاری بهداشتی در افراد مجرد بیشتر از افراد متأهل است و از نظر سازگاری اجتماعی، افراد مجرد گرایش بیشتری به ابراز وجود دارند.

مقایسه ترجیحهای ارزشی بین افراد مجرد و متأهل بیانگر تفاوت معنادار در ارزشهای خانوادگی و هنری بود. یعنی در ارزشهای خانوادگی، افراد متأهل و در ارزشهای هنری افراد مجرد وضعیت بهتری داشتند. بعلاوه مقایسه شدت جهت گیری ارزشی از نظر وضعیت تاهل نشان داد جهت گیری ارزشی خانوادگی در افراد متأهل بیشتر از افراد مجرد است.

افزون برآن، این تحقیق نشان داد تفاوت معناداری بین سطوح مختلف سازگاری در افراد، از نظر محل خدمت وجود ندارد. در حالی که نتایج ترجیحهای ارزشی بین افرادی که در تهران خدمت می کنند در مقایسه با سایر استانها، بیانگر تفاوت معناداری در ارزشهای فردی، سیاسی، اجتماعی، هنری، مذهبی، ملی و جهانی بود. به این معنا که افرادی که محل خدمتشان تهران بود، ارزشهای سیاسی، اجتماعی، هنری، مذهبی و ملی را بیشتر از افراد با محل خدمت در غیر از تهران ترجیح می دادند.

مقایسه شدت جهت گیری بین این دو گروه نیز نشان داد بین جهت گیری ارزشی خانوادگی، سیاسی، اجتماعی، هنری، علمی، مذهبی و ملی تفاوت معنادار وجود دارد. به این معنا که افرادی که محل خدمتشان غیر تهران است، جهت گیری ارزشی شان در ارزشهای مذهبی، خانوادگی، ملی، اجتماعی، علمی، هنری و سیاسی شدیدتر از افرادی است که در تهران خدمت می کنند.

بعلاوه مقایسه شدت جهت گیری ارزشی در گروه‌های مورد مطالعه نشان‌دهنده تفاوت معنادار در جهت گیری ارزشی در ارزش‌های فردی، خانوادگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، هنری، علمی، مذهبی، ملی و جهانی بود. نتایج بدست آمده از بررسی سطح سازگاری نشان داد، سازگاری در حد خوب به ترتیب به سازگاری شغلی، عاطفی، بهداشتی، خانوادگی و اجتماعی مربوط بود و در مجموع، سازگاری در حد خوب، بیشتر از ناسازگاری بود.

همچنین نتایج بدست آمده نشان داد بین سازگاری کلی با ارزش‌های مذهبی و جهانی تفاوت معناداری وجود دارد. به این معنا که رابطه مثبت و معناداری بین سطح سازگاری کلی خوب و متوسط با نظام ارزش مذهبی وجود دارد، یعنی وقتی نظام ارزش مذهبی در حد بالاست، سازگاری کلی نیز بالاست. برعکس رابطه منفی و معناداری بین سازگاری کلی و نظام ارزش جهانی وجود دارد. به این معنا که در سازگاری کلی خوب و متوسط گرایش به ارزش‌های جهانی، کمتر از زمانی است که سازگاری در حد ضعیف می باشد.

بعلاوه نتایج بدست آمده نشان داد بین سطح سازگاری کلی و ترجیح نظام ارزشی در ارزش‌های اقتصادی، مذهبی و جهانی رابطه معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر «سازگاری خوب» با ترجیح «ارزش مذهبی» رابطه مثبت و با ترجیح ارزش اقتصادی و جهانی رابطه منفی دارد، به این معنا، که وقتی سازگاری کلی و در حد خوب و بالاست، گرایش به ترجیح ارزش مذهبی، زیاد و گرایش به ترجیح ارزش اقتصادی و جهانی، کم می شود.

مانده بابایی